DE BRIEF

Nederlandse Lutherse Vrouwen Bond

Werk in uitvoering!

Jaargang 46

nummer 4

Winter 2026

Van de redactietafel

Na de zomer gingen we snel aan het werk om de Winterbrief te vullen. Er was kopij genoeg en verder hebben we altijd vulling voldoende voor dit nummer omdat Kerstmis aanstaande is.

Maar dat betekent ook dat we een ander programma hebben moeten starten voor de opmaak van De Brief. Dat is even flink wennen voor Helena, maar het komt vast goed.

Het vorige programma konden we niet meer gebruiken helaas.

We hadden een hele mooie Studiedag op een mooie locatie. Het verslag staat in deze Brief. Ondertussen is deze locatie gereserveerd voor de Ontmoetingsdag en die voorbereiding is begonnen. Rachel maakte een mooie overdenking en schreef ook het Kerstverhaal.

Daarnaast blikken we vooruit naar de activiteiten in 2027, noteer de data vast in uw nieuwe agenda!

We blijven kijken naar de toekomst. Dat betekent ook dat er de komende tijd nieuwsberichten zullen verschijnen. De volgende Brief komt in de zomer van 2027. Wat gaat een jaar toch snel en dus zeiden we bij de laatste bestuursvergadering: tot volgend jaar!

Dat betekent niet dat we elkaar niet spreken of contact hebben, want er is genoeg te doen. Zo ging ik met Corrie naar uitreiking van de Hedendaagse Hervormers Prijs op Hervormingsdag in de Oude Lutherse Kerk in Amsterdam.

Wij wensen iedereen veel leesplezier en een mooie tijd met Kerstmis en Jaarwisseling.

Helena en Henny

Werk in uitvoering…..Help De Brief ziet er niet uit!!!!

Hoe maken we De Brief? We verzamelen en schrijven artikelen, verslagen, gedichten en gebeden, foto's en plaatjes, verzinnen een goede volgorde en dan…moet alle inhoud in een computerprogramma gepast worden, zodat er uiteindelijk een .pdf document uitrolt die we naar de drukker sturen of direct digitaal naar jullie allemaal.

Dat ging tot nu toe heel aardig, maar helaas is het programma dat we hiervoor gebruikten uit de roulatie genomen en moeten we omschakelen naar iets nieuws.
Nou, dat nieuws heb ik gevonden, een nog veel mooier, uitgebreider programma, heel leuk speelgoed, maar ook best ingewikkeld en zo uitgebreid dat je de weg kwijtraakt als je een nitwit beginner bent zoals ik! Ik heb er al aardig wat uurtjes in zitten om te ontdekken van voor onze Brief handig is om te gebruiken. Een hele uitdaging dus om deze eerste Brief te maken, maar het is gelukt en ik beloof jullie dat het alleen maar beter gaat worden!

Helena

Inhoud

Van de redactie	2
Van de bestuurstafel	4
Winterse overdenking	6
Gedicht: Midden in onze winter	8
Grote veranderingen voor De Brief	9
Loslaten	10
Vooraankondiging Ontmoetingsdag en uitnodiging	12
Gedicht: En nu?	13
Een studiedag vol verhalen, stilte en verwondering	14
Lied: Ga maar gerust	19
Terugblik op ons jaarthema “Gelovige vrouwen op reis” en hoop voor de toekomst	20
Het laatste reisverhaal van ons thema "Gelovige vrouwen onderweg"	21
Gedicht: hij zal er zijn	22
Inspiratiefestival 2027	23
Wereldgebedsdag 5 maart 2027: reminder	24
Nieuws uit het Luther Museum	26
Kerstverhaal: Hoe vrede begint	27
Licht	29
Lutherfestival Amsterdam 31 oktober 2026 - verslag	30
Nieuwjaarstradities	32
Gedicht: Winter	33
Data om te onthouden Tip: zet deze vast in uw nieuwe agenda!	**35**

Van de bestuurstafel

In de herfst, ontmoeten we elkaar weer allemaal na een lange zomerpauze en starten veel activiteiten weer op. Voor ons bestuur was het daarom ook een drukke tijd. De laatste voorbereidingen voor de Studiedag, de jaarvergadering van de LDF, een bezoek aan het Luther Museum, aanschuiven bij de Synodale Commissie en een “eigen” vergadering. Er ligt veel op tafel waar we een besluit over moeten nemen en veel waar we onze weg in moeten vinden.

De zoektocht naar nieuwe bestuursleden of ondersteuning is moeizaam. Hoewel Beate en Corrie zijn aangeschoven en een grote verrijking zijn door hun inbreng blijven we kwetsbaar. Bij pogingen om jongere Lutheranen enthousiast te maken en te betrekken bij onze activiteiten komen we telkens weer tegen blokkades aan die heel begrijpelijk zijn, maar niet helpen: jonge mensen hebben vandaag de dag bomvolle agenda’s. Een langdurige verplichting schrikt af. Daarnaast is het imago van de NLVB helaas dat van een bond van moeders en oma’s met weinig uitdaging en aansluiting bij de dag van vandaag. Daar zijn wij het niet mee eens, juist de dag van vandaag brengt in toenemende mate uitdagingen voor vrouwen om zich te organiseren, om elkaar te bemoedigen en om samen wegen te zoeken voor een contragewicht tegen alle achteruitgang en negativiteit om ons heen. Alleen stralen wij dat kennelijk niet voldoende uit.

We zoeken daarom naar manieren om ons verhaal wel in zicht te krijgen, ook bij jongere vrouwen, door onze website te veranderen, door social media vaker en beter in te schakelen en door van de daken te schreeuwen. We doen dit aan de bestuurstafel, door video calls, door anderen op te zoeken en raad te vragen, door te werken aan onze huisstijl, onze visie en missie en de website te vernieuwen. Best veel!

Intussen werken we aan onze Ontmoetingsdag, Studiedag en zoeken we leuke excursies. We sluiten het jaarthema “Gelovige vrouwen op reis” af en hebben een nieuw thema voor komend jaar. HOOP, een thema dat past bij de wereld van vandaag: waar vinden we hoop, hoe kunnen we elkaar versterken en met elkaar hoop uitstralen?

De Advent staat voor ons: de dagen zijn kort en donker, we leven naar het Licht van Kerstmis. Een nieuw begin, klein en kwetsbaar in een stal, de ouders vol verwondering

en waarschijnlijk ook vol vragen: wat komt er op ons af, hoe moeten we nu verder met dit kind dat ons zo bijzonder geschonken is?

Maria, had je door dat jouw baby ooit zou wandelen op water?
Maria, had je door dat jouw baby ooit de mensheid vrij zou maken?
Kon jij al zien hoe jouw eigen zoon je hart vernieuwen zou?
Jij schonk dit kind het leven en Hij schenkt het weer aan jou.

Maria, had je door dat jouw baby ooit de blinden zou genezen?
Maria, had je door hoe jouw baby ooit de stormen zou bevelen?
Kon jij al zien hoe jouw eigen zoon de hemel in zich draagt?
Jouw kus op Jezus' wangen is een kus op Gods gelaat.

Kon je het al zien?

De blinde ziet, de dove hoort, de doden leven op.
De lamme springt en alles zingt: alle eer aan God!

Maria, had je door dat jouw baby ooit de schepping zag beginnen?
Maria, had je door dat jouw baby ooit de wereld terug zal winnen?
Kon jij al zien hoe die dag zal zijn: jouw zoon als lam van God?
De baby in je armen is waarlijk God met ons.

Oorspronkelijke titel: Mary did you know,
tekst: Mark Lowry
Nederlandse tekst: Roeland Smith. © 1991

Laten we zonder te wankelen datgene blijven belijden waarop we hopen, want Hij die de belofte heeft gedaan is trouw.- Hebreeën 10:23

Vol van hoop en vertrouwen wensen we u en jou
een vredige Advent en gezegende Kerstdagen,

Namens het bestuur
Helena Axler

Winterse overdenking door Rachel Wardenaar

Lieve lezer(es)

Terwijl ik dit schrijf is het pas begin oktober, terwijl we het in deze Brief al hebben over advent en kerstmis, en zelfs al wat vooruitblikken op het komende voorjaar. Dus wat te schrijven?

Nu heb ik het geluk dat je als gemeentepredikant vanaf dit moment al intensief met kerst bezig bent. Er moet een zangdienst rondom Advent nu al worden voorbereid, en ook het schrijven van een kerstverhaal voor de kinderdienst neemt al veel van mijn uren in beslag.

Ik kan me voorstellen dat ook als deze Brief bij u op de mat valt kerst nog best ver weg lijkt. Toch begint de commerciële kerst elk jaar eerder lijkt het wel. Het draaien van kerstmuziek in winkels, het verkopen van allerhande kerstdecoratie, het opstarten van kerstmarkten of mooi versierde ijsbanen… dat is ons goed recht, want kerst is een vrolijke, hoopvolle tijd, dus waarom zouden we die niet tot in den treuren vieren?
Ik vind alleen dat wij er als kerken ook best wat eerder mee kunnen beginnen, en het nadien ook wel wat langer op mogen rekken.

De adventstijd is in de kerken vaak een tijd van hoop en verwachting, zegt men. Maar waarom dan de soberheid van een dienst zonder gloria? Waarom niet dan al flink uitpakken? Van oudsher vieren volkeren in ballingschap en andere benarde tijden ook waar ze kunnen hun religieuze feesten ter bemoediging. En toch versoberen wij eerst juist alleen maar. De WICAS, Women in Church and Society, van centraal Europa, is bezig met het ontwerpen van zogenaamde hope parties. Dit zullen feestelijke liturgieën worden, waarin een feestmaaltijd, samen dansen, maar ook stil worden en tot onszelf komen, allemaal samensmelten in een liturgie. Dit kan een paar uur duren, maar dan heb je ook wat.
Dit zou met name in de adventstijd al een geschikte vierwijze zijn, denk ik. We moeten zeker het lijden in de wereld niet verbloemen, maar als we ons er te veel in onder dompelen gaat dit ook ten koste van onze energie en veerkracht. Waarom dan niet toch wat vaker een feestje in de kerk om onze vreugde in het geloof weer wat op te peppen? Hier heb je geen grote discoband of veel drank voor nodig, maar vrolijkheid op welke manier dan ook die bij uw/jouw leven/gemeenschap past. En dan na kerst ook nog maar even doorgaan. De katholieke kerk ziet Epifanie eigenlijk als een verlengstuk van kerstmis. De kerstliederen blijven gezongen worden, de kerststal blijft staan, en het wonder van Christus in onze wereld wordt nog wekenlang gevierd.

Ook dit vind ik hoopgevend. Waarom niet weer een klein beetje meer terug naar onze katholieke wortels? Ik zou ervoor tekenen. Een feest niet alleen maar om zelf eens lekker te genieten, maar om ook iets van onze vreugde, over ons geloof, en over onze plek in de wereld, met anderen te delen. Zeker wij vrouwen mogen ons luidruchtiger kenbaar maken, en wat is hiervoor nu geschikter dan luidruchtige blijdschap?

In mijn vorige overdenking in de herfstbrief had ik het al voornamelijk over geluid maken en zingen, maar ook in stilte in uw eigen kamer kunt u een feestje bouwen. Door dankbaar te zijn voor alle goede dingen, door aan al het mooie te denken, of door medemensen om u heen eens een glimlach toe te werpen, kan het leven al wat aangenamer worden. En niet alleen dat, maar het is nog goed voor de gezondheid ook.

Daarvoor is de komende tijd van feestdagen bij uitstek geschikt, maar waarom niet elke dag een blije dag? En op het moment dat ons wel echt iets dwars zit, of op het moment dat we onrecht ervaren in ons eigen leven of in de wereld? Dan is het maar beter om hoop te houden en te vieren. Want waar zouden we zijn zonder hoop?

Ik wens u allen van harte blijde en hoopvolle feestdagen toe en een gezegende adventstijd.
En ook als het moeilijk is in uw leven, wens ik u een piepklein feestje in het hart toe, met een vriendelijk woord of een dankbare gedachte.

Kerststal, Johanna Ulrike Orre

Midden in onze winter

Midden in onze winter
zo donker, guur en koud,
komt God opnieuw vertellen
dat Hij van mensen houdt.

Het pasgeboren leven,
het kind van Bethlehem,
Gods vleesgeworden liefde,
zijn Zoon, zijn hart, zijn stem.

Hij kwam onder ons wonen,
de aarde werd zijn thuis.
Hier leefde Hij en stierf Hij
onschuldig aan het kruis.

Dat kruis brengt ons nieuw leven,
dat heeft Hij ons beloofd.
De hemel is weer open
voor wie in Hem gelooft.

De bloesem van zijn liefde
bloeit dwars door onze kou.
Zoveel houdt God van mensen,
zoveel houdt Hij van jou!

Tineke Tuinder-Krause

Grote veranderingen voor De Brief

Per 2027 moeten we grote veranderingen doorvoeren voor De Brief. Het is helaas niet meer te doen om De Brief 4x per jaar gratis gedrukt per post aan te bieden. Op de jaarvergadering 2026 hebben we dit al met de aanwezigen besproken en we hebben hierover al bericht in eerdere Brieven.

Vandaag kost één papieren Brief bij u op de deurmat al bijna € 7. Meer dan de helft van dit bedrag is de bezorging. De prijsstijging van postbezorging in 2026 was 6,9%. Door aanhoudende verliezen op de postbezorging mag PostNL de tarieven in 2027 weer verhogen, deze keer zelfs met zo'n 13%. Ook de drukkosten gaan omhoog. Daarom hebben we al een aantal keren de oproep gedaan: wilt u niet overstappen naar een digitale versie van de Brief? We hebben hierop tot nu toe mondjesmaat reacties ontvangen.

We hebben besloten om de Brief voortaan nog maar 2x per jaar uit te geven. Dit wordt een Lente/Zomerbrief en een Herfst/Winterbrief.

Aan degenen die deze Brieven in gedrukte vorm op de deurmat willen blijven ontvangen zijn we helaas genoodzaakt de kosten hiervan in rekening te brengen. We hebben besloten dat een abonnement voor de gedrukte Brief € 20,00 per jaar gaat kosten. **Als u de Brief in gedrukte vorm wilt blijven ontvangen, wilt u zich hiervoor opgeven via h.v.axler@gmail.com!**

Om u tussendoor op de hoogte te houden van onze activiteiten en om nieuwtjes met u te delen die u wellicht interessant vindt, zullen we tussentijds per email berichten verspreiden. Het eerste mailbericht kunt u eind januari/begin februari verwachten, met informatie over de Ontmoetingsdag en de stukken voor de jaarvergadering. We hebben natuurlijk wel uw mailadres nodig om u de berichten te kunnen sturen! Wilt u uw mailadres met ons delen via h.v.axler@gmail.com? Ik zal het dan in de ledenadministratie en de verzendbestanden verwerken, zodat u voortaan goed op de hoogte blijft.

Let op: als u zich niet opgeeft voor de gedrukte Brief en wij uw mailadres niet hebben, dan krijgt u de Brief vanaf 2027 niet! Bovendien krijgt u dan ook niet onze tussentijdse berichten. Het is dus van belang dat u ons mailt.

Als u de Brief en onze berichten inmiddels digitaal ontvangt, dan hoeft u niets te doen.

We blijven zoeken en prijzen vergelijken, want de Brief is meer dan ons “clubblad”, het is ook ons visitekaartje dat op veel plaatsen op leestafels ligt. Het verzorgen van een papieren Brief is daarom nog steeds van belang, al is het in een kleinere frequentie.

Foto: vecteezy.com

Een stukje geschiedenis

Het is niet de eerste keer dat er een wijziging plaatsvindt. De Brief als kwartaalblad zoals wij deze kennen is ontstaan in 1981, we hebben nu jaargang 46. Voor die tijd was er vanaf 1956 een tweetal keren per jaar een getypte en gestencilde rondzendbrief (wie weet nog wat stencilen is???). Als er tussendoor nieuws was van de NLVB of andere Vrouwenverenigingen uit binnen-én buitenland, dan werd dit gepubliceerd in het Evangelisch Luthers Weekblad. (Ja, u leest het goed! Weet u het nog? De voorloper van ELK Kwartaal was een weekblad!) Daarnaast weFotord er vanaf 1959 een aantal jaren maandelijks een “Leidraad” rondgestuurd, met suggesties voor bijbelstudie op verenigingsavonden van de regionale groepen van Lutherse vrouwen.

Wij zijn dus in goed gezelschap bij het zoeken naar een nieuwe vorm die past bij onze tijd en onze middelen. De nieuwsberichten tussendoor zorgen voor meer flexibiliteit en de twee Brieven per jaar geven continuïteit, of u ze nu digitaal of gedrukt ontvangt!

Als u vragen heeft over deze nieuwe manier, dan kunt u me altijd mailen! Naar hetzelfde mailadres: h.v.axler@gmail.com

Namens het bestuur en de redactie,

Helena

Loslaten

Loslaten betekent niet dat ’t me niet meer uitmaakt.
Het betekent dat ik het niet voor iemand anders kan oplossen of doen.
Loslaten betekent niet dat ik ‘m smeer.
Het is het besef dat ik de ander ruimte geef.

Loslaten is niet het onmogelijk maken,
maar het toestaan om te leren van menselijke consequenties.
Loslaten is machteloosheid toegeven,
hetgeen betekent dat ik het resultaat niet in handen heb.
Loslaten is niet proberen om een ander te veranderen of de schuld te geven,
je kunt alleen jezelf veranderen.

Loslaten is niet zorgen voor, maar geven om.
Loslaten is niet oordelen,
maar de ander toestaan mens te zijn.

Loslaten is niet in het middelpunt staan en alles beheersen,
maar het anderen mogelijk maken hun eigen lot te bepalen.
Loslaten is niet anderen tegen zichzelf beschermen,
het is de ander toestaan de werkelijkheid onder ogen te zien.

Loslaten is niet ontkennen, maar accepteren.
Loslaten is niet alles naar mijn hand zetten,
maar elke dag nemen zoals het komt en er mezelf gelukkig mee prijzen.

Loslaten is niet anderen bekritiseren of reguleren,
maar te worden wat ik droom te kunnen zijn.
Loslaten is niet spijt hebben van het verleden,
maar groeien en leven voor de toekomst.

Loslaten is minder vrezen,
en meer beminnen.

Nelson Mandela

foto: bridgesward via Pixabay

Ontmoetingsdag 20 maart 2027 in Bussum

Met een vooruitblik naar het nieuwe jaar nodigen we jullie graag uit voor onze Ontmoetingsdag in de mooie kerk van de ELG Het Gooi in Bussum.

In de ochtend houden we zoals u gewend bent onze jaarvergadering.
In aansluiting daarop zullen we u bijpraten over het werk van de WICAS.

Na de lunch is er een middagprogramma met veel ruimte voor ontmoeting en verdieping, vanuit ons jaarthema HOOP.

10:00 De deur open, koffie en thee staan klaar.

10:30 Korte Metten

11:00 Jaarvergadering en nieuws van de WICAS

12:30 Lunch en ontmoeting

14:00 Middagprogramma

15:30 Thee/koffie

16:00 Vesper en afscheid

De kosten voor de dag zijn € 25,00 per persoon
U kunt u aanmelden via h.v.axler@gmail.com

De stukken voor de jaarvergadering krijgt u in februari. Het helpt ons enorm om de kosten te beheersen als we zoveel mogelijk de stukken per mail kunnen verzenden. Kunt u uw mailadres hiervoor met ons delen als we dat nog niet hebben? (Als u van ons nog nooit mail heeft ontvangen). Als we uw mailadres niet hebben, zullen we de stukken per post sturen.

En nu?

Waar zijn dan die grazige weiden?
Ik zoek me wezenloos maar zie ze niet.
En de stille wateren, waar zijn die gebleven?
Ik weet dat ze ergens moeten zijn
maar vind ze niet.

En wat moet ik denken van woorden
van vrede, als ik alleen maar
gevechten zie en alleen
vertwijfelde mensen, verwoeste steden
woedende massa's op weg, waarheen?

Wat moet ik geloven van al die beloften
van 'leven' en 'liefde' en 'vrede' en 'gaaf'
terwijl telkens weer dat kind dat niet bofte
bezwijkt in de puinhopen, veroorzaakt door haat,
vermoord door de bommen?

Waar is het kleurig mozaïek gebleven
waarmee Uw schepping ooit begon?
Help ons om de rest van ons leven
te blijven zoeken naar die bron,
en veelkleurigheid ruimte geven
onder de stralen van Uw zon.

joop

Een studiedag vol verhalen, stilte en verwondering

Op pelgrimstocht, naar buiten én naar binnen

Wat betekent het om onderweg te zijn? Soms trek je letterlijk je wandelschoenen aan en laat je het vertrouwde achter je. Soms begint de reis vanbinnen: met een vraag, een drempel of het verlangen om dichter bij God en jezelf te komen. Op zaterdag 19 september kwamen zestien vrouwen samen voor de studiedag van de Nederlandse Lutherse Vrouwen Bond (NLVB), met als thema 'Gelovige vrouwen op reis". Het werd een dag vol ontmoeting, verdieping, gebed, zang en kleine ontdekkingen.

Een warm welkom in het Gooi

We waren te gast bij de Evangelisch-Lutherse Gemeente (ELG) het Gooi. Een fijne plek, centraal in het land en goed bereikbaar met het openbaar vervoer. De wandeling van het treinstation naar de kerk is goed te doen. De gemeente stelde de ruimte beschikbaar en ontving ons gastvrij. Een mooie plek om elkaar te ontmoeten —misschien ook een tip voor andere groepen die een geschikte locatie zoeken.

Vanaf tien uur druppelden de deelnemers binnen. Bij koffie en thee was er alle tijd om bij te praten en nieuwe gezichten te leren kennen. Het Spakenburgse hart dat bij de koffie werd geserveerd, viel goed in de smaak.

Onder de zestien aanwezigen waren ook twee bestuursleden van onze vriendinnen Oud-Katholieke Vrouwen in Beweging. Zo begon de dag meteen met verbondenheid over de grenzen van de eigen vereniging heen.

In de kerkzaal heette Helena Axler iedereen welkom. Daarna sprak Willy Metzger, predikant van ELG Het Gooi, hij was blij met onze komst.

We begonnen de dag met de Metten. Rachel Wardenaar ging ons voor in gebed en zang en las uit Marcus 6:7-13, waar Jezus zijn leerlingen eropuit stuurt. We sloten af met een zegen. De woorden over op weg gaan klonken als een passende opening van onze eigen dag.

Voorwaarts en Opwaarts: de Camino als levensweg

Het hart van de dag was de lezing van Leonie van Staveren, remonstrants predikant. De titel van haar scriptie — ‘Voorwaarts en Opwaarts’ — sloot prachtig aan bij ons thema. In haar etnografische onderzoek verdiept zij zich in pastorale zorg op de Camino, de pelgrimsroute naar Santiago de Compostella. Ze vertelde niet alleen over haar onderzoek, maar vooral ook over haar eigen ervaring: een tocht die anders liep dan gepland en juist daardoor veel in beweging zette.

Aan de vooravond van haar vertrek liep Leonie zeven rondjes om de kathedraal van Sevilla. Ze voelde spanning en onzekerheid. Wat wacht je wanneer je het bekende achter je laat? Durf je het onbekende tegemoet te gaan? Het was Aswoensdag, een dag die haar extra deed denken aan terugtrekken in de woestijn: loslaten, beproefd worden en je openstellen voor wat op je pad komt. Het eerste stempel in de kathedraal was een klein, tastbaar begin van de reis. Een medewandelaar stelde haar een eenvoudige, maar indringende vraag: ‘Heb je de moed om het te proberen?’

Leonie had veel meegenomen in haar rugzak — letterlijk en figuurlijk. Al snel moest ze haar route aanpassen. Ze beschreef zichzelf niet als een echte wandelaar, en de Camino bleek geen keurige lijn van begin tot eind. Juist dat maakte de tocht herkenbaar. Ook in het gewone leven loopt het zelden precies zoals we vooraf bedenken. Soms moet je een andere weg kiezen. Soms ontdek je pas onderweg wat je eigenlijk nodig hebt.

Een belangrijk keerpunt was de Cruz de Ferro: een houten paal met een ijzeren kruis, omringd door een berg stenen die pelgrims er hebben achtergelaten. Leonie liep er alleen naartoe. Het werd een ervaring van loslaten, alsof ze werd omarmd door God. Daarna keerde ze terug naar een herberg en besloot ze niet verder te lopen. In plaats daarvan bleef ze enkele weken om daar te helpen. De reis kreeg een andere vorm, maar was daarmee niet mislukt. Soms is stilstaan, omkeren of een andere keuze maken precies wat nodig is.

Later zette Leonie haar studie voort en schreef ze haar scriptie over pastorale zorg op de Camino. Ze vertelde over het begrip ‘rite de passage’: een overgang waarin je afscheid neemt van het oude, door een onzekere tussenfase gaat en uiteindelijk opnieuw je plek vindt. Die tussenfase wordt ook wel liminaliteit genoemd. Je bent dan als het ware over een drempel gestapt. Het vertrouwde is niet meer helemaal vertrouwd, terwijl het nieuwe nog geen vaste vorm heeft. Juist in zo’n open ruimte kan verandering ontstaan.

Op de Camino kan er ruimte komen voor geloofsontwikkeling en zingeving. Doordat de dagelijkse ruis naar de achtergrond verdwijnt, wordt denken soms bidden. Je kunt je verwonderen over wat je onderweg toevallig tegenkomt en merkt soms dat je gemakkelijker iets deelt met mensen die je nauwelijks kent. De route naar buiten kan zo ook een weg naar binnen worden.

Leonie vertelde bovendien over religieuzen die herbergen op de Camino runnen. Hun gastvrijheid is meer dan een bed en een maaltijd aanbieden. Ze schenken aandacht, verwelkomen het verhaal van de ander en delen iets van hun religieuze identiteit. Dat bracht haar bij een vraag die ook ons raakt: hoe kun je ‘herbergier zijn zonder herberg’? Misschien door ruimte te maken voor iemand die zijn verhaal kwijt wil. Door met aandacht te luisteren, gastvrij te zijn of een ander een stukje geestelijke begeleiding te bieden. Ook zonder een echt gebouw kunnen we een plek van welkom zijn.

Uiteindelijk maakte Leonie haar tocht naar Compostela alsnog. De aankomst was een moment van verwondering en een bijzondere, levensveranderende ervaring. Ze sprak over het Christusmonogram als de omega van de Camino en de alfa van het leven: een einde dat tegelijk een nieuw begin wordt. De reis hielp haar beter te luisteren naar haar innerlijke stem — en naar Gods stem — en te vertrouwen op genade, op zichzelf en op het onbekende. Een pelgrimstocht eindigt misschien op een plein voor een kathedraal, maar wat je daar ontvangt, neem je mee naar huis.

Ook haar persoonlijke verhaal maakte indruk. Samen met haar vrouw gaat Leonie opnieuw op weg, ditmaal over het Rouwpad op Terschelling, een jaar na de geboorte en het overlijden van hun zoontje. De Walk of Grief wordt zo opnieuw een pelgrimage, waarin verdriet en hoop naast elkaar mogen bestaan. Het lied ‘Ga maar gerust’ verwoordt voor haar de bemoediging om door te gaan, met de belofte dat God meegaat, ook in de diepe nacht. Het was een kwetsbaar en ontroerend moment in de lezing.

Na afloop van haar presentatie gingen we met Leonie in gesprek. We spraken over drempelervaringen in ons eigen leven, over de waarde van je tijdelijk terugtrekken uit de dagelijkse bezigheden en over de vraag wat we meenemen van onze gezamenlijke pelgrimstocht. Ook keerden we terug naar die uitnodigende vraag: hoe kunnen we als individu én als geloofsgemeenschap herbergier zijn zonder herberg? Het gesprek liet zien dat de Camino niet alleen over Spanje gaat. De vragen van de pelgrim raken aan keuzes, verlies, vertrouwen en gastvrijheid in ieders leven.

Na een gebed gingen we aan de lunch, verzorgd door Helena en Jolly.

In de middag zelf op weg
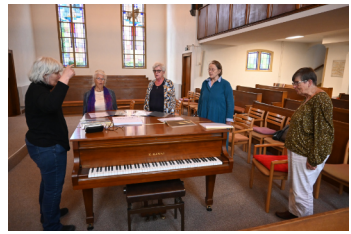
Daarna konden deelnemers kiezen uit drie workshops. Tijdens de stiltewandeling nam Helena ons mee naar buiten. Met het verhaal van de Emmaüsgangers in gedachten werden we uitgenodigd al onze zintuigen te gebruiken en met aandacht te kijken. We zagen mooie bouwstijlen, groen en verschillende bomen, maar ook een betonnen gemeentehuis. Dan was er ineens het geluid van een carillon of van een knallende motor. Een familie zwanen in het park, een oase van rust. Al spraken we niet, we hadden bewustzijn van elkaar, stelden ons open voor elkaar. Zelfs een wandeling in stilte is niet vrij van verrassingen — misschien hoort dat er juist bij.

Bij Rachel maakten deelnemers kennis met Lectio Divina, een manier van biddend lezen. Wat eerst wat verwarrend kon voelen, bracht gaandeweg rust. De ervaring liet zich niet altijd gemakkelijk in

De ervaring liet zich niet altijd gemakkelijk in woorden vangen, maar had veel gedaan met de deelnemers.

In de derde workshop leidde Béate ons door pelgrimsliederen uit het Lutherse Global Songbook. Met ademoefeningen en inzingen maakten we ons klaar om samen te zingen. De liederen ‘Listen, listen, be open, o my heart’, ‘Whisper, Your will be done’ en ‘Sing, sing, the song of life’ klonken als een muzikale samenvatting van de dag: luisteren, je openstellen en het leven bezingen.

Met een zegen weer naar huis

We sloten af met een vesper. Twee liederen uit de zangworkshop kregen daarin opnieuw een plek. De korte overdenking stond in het teken van bevrijding en we ontvingen een gezongen zegen uit de Iona-traditie. Rachel bedankte iedereen voor de komst en wenste ons een goede reis. Als tastbare herinnering kregen we een knapzakje met proviand mee voor onderweg.

De foto's die dit verslag versieren zijn allemaal gemaakt door Piet Derksen-Kamp

Ook nieuwsgierig geworden?

De studiedag liet zien hoe waardevol het is om samen op weg te gaan: om verhalen te delen, stil te worden, vragen te stellen en elkaar met nieuwe ogen te bekijken. De NLVB organiseert ontmoetingen waarin geloof, vrouw-zijn, spiritualiteit en het leven van alledag met elkaar verbonden worden. Je hoeft geen ervaren pelgrim te zijn om mee te doen. Soms begint de reis met een gesprek aan de koffietafel, een lied, een wandeling of een vraag die nog even met je meeloopt.

Wil je meer weten over de Nederlandse Lutherse Vrouwen Bond en toekomstige activiteiten? Informeer dan naar de mogelijkheden om betrokken te raken en met ons mee te gaan. We ontmoeten je graag — onderweg, met ruimte voor ieders eigen verhaal.

Verslag: Henny Rouwhorst-Arends en Helena Axler

Ga maar gerust

Ga maar gerust, want Ik zal met je meegaan
Ik ben je baken, ook in de diepe nacht
Ik ben de stem, die steeds in jou zal opstaan
Ik ben de hand, die op je vriendschap wacht
Ik ben het licht dat voor je voeten uitgaat
Ik ben de wind waardoor je ademhaalt

Ga maar gerust, want Ik zal met je meegaan
Ik ben de zon, waardoor het donker knielt
Ik ben de groet, waarmee ook jij kunt opstaan
Ik ben de hoop, dat zaad diep in je ziel
Ik ben het lied, dat fluistert in de bomen
Ik ben de dag, die schemert in je droom

Ga maar gerust, want
Ik zal met je mee gaan
Ik ben de liefde, die een mens je schenkt
Ik ben de hoogste toon, die je kunt aanslaan
Ik ben de verte, die verlangend wenkt
En, kom je thuis, de laatste mist verdwenen
Ben Ik de hand, die al je tranen wist.

tekst door Sytze de Vries, vrij vertaalde Engelse hymne "Be still my soul"

Terugblik op ons jaarthema "Gelovige vrouwen op reis" en hoop voor de toekomst.

Dit thema hebben we zelfs 2 jaar aangehouden, we hadden zoveel inspiratie en medewerking van leden! Voor De Brief hebben we reisverhalen en levensreisverhalen ontvangen van leden, zoals van Sara, haar reis van de Molukken naar Nederland, haar inburgering hier en haar verdere leven, van Leny, haar geloofsreis om te komen tot haar belijdenis, van Dorica, haar reis uit Zuid-Afrika en haar weg hier in Nederland, van Ingrid, haar persoonlijke verkenning van geloof, groei en gemeenschap, van Helen, opgegroeid in Bolivia, haar weg naar de Lutherse Kerk in Nijmegen en naar de WICAS en andere. Wat een bijzondere, kleurrijke verhalen van bijzondere vrouwen, allemaal lid van onze club!

Onze Ontmoetingsdagen en Studiedagen waren ook geïnspireerd op het jaarthema, vanuit diverse oogpunten. Welke reis maken we door het leven heen, fysiek, maar ook in ons geloofsleven, spiritueel? Onze reis is voor een groot deel afhankelijk van onze start: waar zijn we op de wereld gekomen, onder welke omstandigheden? Dit kan een heel groot verschil maken in de kansen die we krijgen en de problemen die we tegenkomen.

We hebben nagedacht over vragen rond Maria, stilgestaan bij de stand van zaken rond gendergelijkheid in Nederland en bij ons slavernijverleden, alles vanuit ons eigen, vrouwelijk perspectief.

We sluiten onze reis in deze Brief af met het verhaal van Gerda Boon. Welke reis heeft zij gemaakt in haar leven als domineesvrouw en moeder?

Tussendoor hebben we onze 70ste verjaardag gevierd en nagedacht over onze reis verder: hoe kunnen we als NLVB blijven bestaan en doorgaan? De maatschappij verandert, jonge mensen vullen hun dagelijks leven en hun geloofsbeleving anders in, hoe zorgen we dat we zichtbaar blijven en mensen zich bij ons welkom voelen en aansluiten bij onze activiteiten? Ons verhaal is zeker relevant, maar hoe brengen we het onder de aandacht?

In haar overdenking noemt Rachel hope parties die de WICAS ontwikkelt. Wat een prachtig initiatief in deze donkere tijd! En ja, juist door vrouwen! Het gaf ons inspiratie, waardoor we ons nieuwe jaarthema ontdekten: dit wordt HOOP.

Hoop in de bijbel, hoop in onze levens, hoopvolle projecten om ons heen, er is zoveel te vinden, zoveel te delen en het is zo hard nodig om hoopvol te blijven, we zien ernaar uit om aan de slag te gaan en nodigen jullie uit om met ons mee te doen. Via de Brief, heb zin en inspiratie, stuur ons hoopvolle verhalen! Ook de Ontmoetingsdag en de Studiedag zullen we met verhalen van hoop invullen. Blijf ons volgen en zet de data vast in de nieuwe 2027 agenda!

Het laatste reisverhaal van ons thema "Gelovige vrouwen onderweg"

Een tijdje geleden werd mij gevraagd of ik mijn “reisverhaal” wilde schrijven voor De Brief. Tja reisverhaal……maar er is toch iets uit mijn pen (computer) gekomen.

Wat als…….je je kiplekker voelt in je geboortestad en denkt, dat je daar het grootste deel van je leven zult wonen……maar dan komt er iemand waarop je verliefd bent en het hele (toekomst) plaatje gaat er heel anders uitzien.

Want hij blijkt een theoloog te zijn en zocht een gemeente. Onze gemeente moest tijdelijke geholpen worden omdat de predikant zwaar overspannen was. “Mijn” theoloog deed dit met veel elan, maar nam uiteindelijk de secretaris van de kerkenraad (ik dus) mee naar zijn eerste gemeente. Daar werd het gezin gesticht en een goede tijd doorgebracht en werd er veel geleerd. Na verloop van tijd “begeert” een andere gemeente jouw man en op naar de volgende gemeente.

Ondertussen de kinderen op school en alles loopt (natuurlijk wel anders als in de vorige gemeente) zo zijn gangetje. Dan is er weer een verandering op komst en gaan we de grens over, maar toch een beetje Nederland in het buitenland. Want het werd werken als predikant voor defensie. Zeer avontuurlijk, de 1e Golfoorlog valt in deze periode. Een compleet ander leven, maar beslist ook goed vol te houden. Vandaar uit een nog groter avontuur, echt het buitenland in: een Duits Lutherse gemeente; kinderen naar buitenlandse (Duitse) school. Je bent dan met je gezin in het buitenland en je bent als een Nederlands eilandje in den vreemde. Daardoor ben je zeer hecht met elkaar. Mijn man werd daar door een ernstige ziekte geveld en kon aldaar niet meer aan de slag. Na enige verbetering mocht hij gelukkig weer naar Nederland terug komen, wat een verademing was.

Vanaf die tijd toch weer van alles opgebouwd in een volgende gemeente en richting pensionering (emeritaat) door gewerkt. Wat een tocht/reis! Als je van tevoren weet dat je dit allemaal (moet) gaat(n) doen, word je er doodmoe van en denk je het niet te kunnen. Maar we hebben het gedaan, het gered en veel hulp gehad van onze rode draad naar boven. Onze lieve Heer! Hij heeft ons letterlijk door dik en dun gedragen en geholpen. Toen wij in het buitenland zaten en in (Luthers) Nederland bekend werd, dat mijn man zo ziek was, kregen we veel berichtjes, kaarten enz. met de tekst “ we bidden voor jullie”. Vòòr die tijd dacht ik altijd, mooie loze kreet, maar dat bleek niet zo te zijn. Wij hebben het wel degelijk gevoeld, dat we steun ontvingen. Daardoor voelden wij ons gedragen en hebben we kracht gekregen om door te gaan.

Veel ervaringen, andere mensen ontmoet met andere gewoonten en andere gedachten, overtuigingen enz. maakt, dat het ons en ons gezin, rijker heeft gemaakt, ondanks de ups en downs. En zoals het motto in ons gezin in de loop van de jaren is geworden “God heeft humor”, maar dat kun je alleen maar zeggen als je terugkijkt en kunt constateren dat het ondanks alles, goed was!

Gerda Boon

Foto:kareni via Pixabay

hij zal er zijn

hij zal er zijn
als een hand aan de horizon
een wolk die opengaat
hij die mijn oor is aan de nacht
die gadeslaat
houdt wacht

hij zal er zijn
in zuilen van licht
breed over het water geland
hij die mijn schaduw is bij dag
een lichtspoor
op zijn woord

hij zal er zijn
als een stem aan mijn deur
een vogel van vuur en wind
hij die zich deelt in brood en wijn
leeftocht in
de woestijn

Kees Hermis

Inspiratiefestival 2027

Van 22 tot en met 24 oktober 2027 komt het vijfde Landelijk Oecumenisch Inspiratiefestival op Terschelling.

Op verschillende locaties op het eiland zijn activiteiten**:** Muziek, theater, lezingen, ontmoetingen en actieve of verdiepende programmaonderdelen rondom geloof, zingeving, cultuur en samenleving.

Het festival wordt georganiseerd door Stichting Inspiratiefestival Terschelling. Het is een landelijk oecumenisch initiatief. In haar visie schrijft de Stichting: Het Inspiratiefestival wordt gedragen door de kerken op het eiland Terschelling en nodigt andere kerken, kerkgenootschappen en daaraan verbonden bewegingen en initiatieven uit om mee te doen, in dialoog te gaan en daarmee ook voor anderen een inspiratie te zijn.
Het eiland Terschelling zelf is daarbij het pelgrimsoord, de plaats van nieuwe inspiratie en verbinding, de groene kathedraal tussen Waddenzee en Noordzee, de duinen, het bos, de weilanden.

Ook de Lutheranen doen mee aan het festival. Misschien herinnert u zich wel dat we in 2024 “Flessenpost” hebben gestuurd en in 2025 hebben wij op onze Studiedag ’s middags doosjes gevouwen en gevuld met verrassingen. Voor het thema “Jutten, vinden wat je niet zocht”. De doosjes kwamen uit heel Luthers Nederland en werden voor het oprapen op het hele terrein verspreid. Zo konden de aanwezigen vinden wat ze niet zochten. Dat was een mooie presentatie van Lutherse aanwezigheid!

Volgend jaar hopen we als NLVB ook aanwezig te zijn en veel nieuwe mensen te ontmoeten en te laten maken met ons.

https://inspiratiefestival-terschelling.nl/

Reminder

In de Herfstbrief hebben we al geschreven over de Wereldgebedsgad.

Elk jaar bidden vrouwen uit inmiddels 173 landen tijdens deze oecumenische actie tegelijkertijd op de hele wereld op de eerste vrijdag van maart. Elk jaar staan vrouwen en meisjes uit een ander land met hun problemen centraal. Er wordt een orde van dienst opgesteld, telkens wordt een poster bij het jaarthema ontworpen, bijpassende liederen geschreven, en divers materiaal ontwikkeld, dat regionale vrouwengroepen in hun voorbereiding op het jaarthema kunnen gebruiken. Altijd gaat het om een intens, geïnformeerd gebed en om bidden, dat tot zusterlijke solidariteit lijdt. Maar nu bij de 100e wereldgebedsdag is het thema “gerechtigheid en vrede”. De jaarposter draagt de titel “rivier van gebed”. Er zijn zeven vrouwen in feestelijke kleding uit verschillende werelddelen te zien, die door de zon worden verlicht, omringd door water. Een duif vliegt hen tegemoet. Voor hun een wereldbol, waarop een weegschaal met kostbaarheden in balans.

Op de Nederlandse website kunt u lezen:
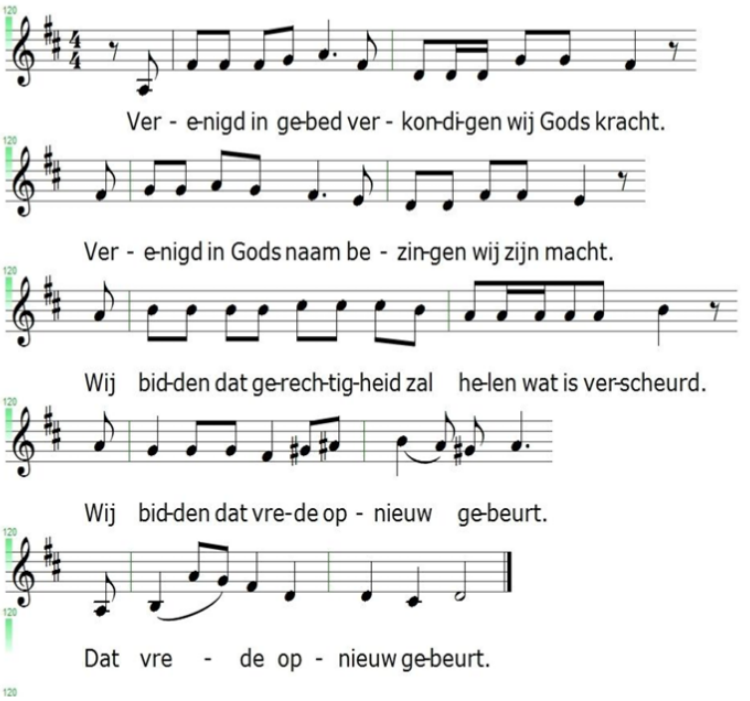
Wereldgebedsdag wil iedereen inspireren om gaven en talenten in dienst van elkaar en de samenleving te stellen en kan door gebed en actie invloed hebben op mensen en hun omgeving. En geeft gelegenheid over 'eigen grenzen' heen te zien en zowel maatschappelijk als spiritueel, solidair te zijn met vrouwen over de hele wereld.

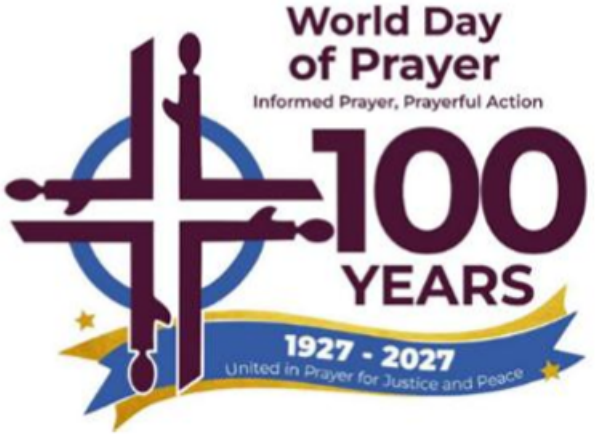

De viering van Wereldgebedsdag wordt ieder jaar voorbereid door vrouwen uit een ander land. Zo wordt ervaren hoe taal en cultuur van invloed zijn op de uitleg en de praktische toepassing van Bijbelse teksten: mensen delen elkaars zorgen, luisteren naar elkaar en voelen zich daardoor ook solidair met elkaar. De landen die de orde van dienst gaan samenstellen, de thema's en de bijbehorende Bijbelteksten worden gekozen op de vierjaarlijkse internationale conferentie.In ons land wordt sinds 1929 deelgenomen aan de jaarlijkse viering van Wereldgebedsdag.

Vergeet vooral niet deze belangrijkste vrouwendag van de wereld en kijk voor inspiratie en heel veel materiaal, waaronder een volledig uitgewerkte orde van dienst, naar de website: https://www.wereldgebedsdag.nl/ Als je iets wilt organiseren, doe dat dan vooral samen, bijvoorbeeld met jullie katholieke zusters uit de regio. Voor de liturgie heb je in ieder geval 7 liturgen nodig, één voor elke regio op de wereld.

VERENIGD IN GEBED

Nieuws uit het Luthermuseum

Omdat er geen aanmeldingen kwamen om mee te gaan op 30 september naar de tentoonstelling: “Ons geloof is liefde” ging ik met Helena erheen. Het was inderdaad de moeite waard zoals we al hoorden. Veel verhalen waren er te beluisteren. Maar ook heel fijn dat deze op de site van het museum staan, zodat je ze rustig thuis kunt luisteren. https://luthermuseum.nl/nl/podcast

Ondertussen is op 28 oktober een nieuwe tentoonstelling geopend:
‘Vrij Denken. Hoe de ideeën van Luther en Erasmus de wereld verander(d)en.’
Meningen lijken in Nederland steeds harder en extremer te worden en de verdeeldheid tussen groepen lijkt steeds groter. Ook jongeren ervaren de polarisatie en zijn op zoek naar verbinding. Hoe kan je stelling innemen zonder je idealen te verliezen? Dit staat centraal in de tentoonstelling 'Vrij Denken. Hoe de ideeën van Luther en Erasmus de wereld verander(d)en'. Ontdek hoe 500 jaar geleden een publieke discussie werd gevoerd over grote thema’s. Hoe blijf je in dialoog met elkaar, ook als je regelrecht tegenover elkaar staat? Deze tentoonstelling is te bezoeken t/m 21 maart 2027.

De website van het museum staat in deze link: https://luthermuseum.nl/nl Er is ook een mogelijkheid om je op de digitale nieuwsbrief te abonneren, zodat je tijdig het laatste nieuws ontvangt.
Ook merken we dat de medewerkers regelmatig op pad zijn om te vertellen over het museum. Zo waren ze bij de vergadering van de LDF en op de Vriendendag van de Amersfoortse Zwaan.

De meeste tentoonstellingen starten bij het Luther Museum in Amsterdam en gaan daarna op reis langs verschillende lutherse locaties in het land: een format dat al succesvol was bij eerdere projecten van het museum. Heeft uw gemeente interesse? Neem contact op met het museum. Zeker de moeite waard.

Henny Rouwhorst-Arends

Om de toekomst van het Luther Museum te garanderen en de rol als verbindend ‘clubhuis’ voor alle lutheranen in Nederland te versterken, vraagt het bestuur u om een (jaarlijkse) gift aan het Luther Museum te overwegen. Uw bijdrage zorgt ervoor dat het Luther Museum een plek blijft waar verhalen worden gedeeld, waar we ons erfgoed vieren, waar we samen kunnen komen en waar we nieuwe mensen verwelkomen en kunnen laten kennismaken met de rijkdom van onze traditie. Het Luther Museum heeft een ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling). Elke gift is volledig aftrekbaar van de belasting. Uw gift is voor het Luther Museum van onschatbare waarde! Met dank van het bestuur van het Luthermuseum!

NL 45INGB 0008 4712 87 t.n.v. Stichting Luther Museum Amsterdam.
Graag onder vermelding van gift + datum (+ eventueel uw naam en woonplaats)

Hoe vrede begint

'Dit is Elena,' zegt de juf. 'Elena komt bij ons in de klas. Ze spreekt onze taal niet zo goed, want ze woont nog maar kort in Nederland.'
Elena kijkt verlegen rond. 'Misschien kun jij haar een beetje helpen, Saar?' vraagt de juf aan mij.

De eerste maanden moet Elena erg wennen aan de nieuwe omgeving, de gewoontes in de klas en ook aan ons. Maar het gaat steeds beter en haar Nederlands gaat met sprongen vooruit. In de pauzes spelen we op het plein. Wij leren haar onze spelletjes en zij leert ons een spel uit haar land.
Regelmatig gaat ze na schooltijd met mij mee naar huis. We giebelen over jongens en kletsen over onze favoriete series, maar over zichzelf laat ze maar weinig los.

Het is net na Sinterklaas als de juf verklapt dat de grote kerstboom in de hal staat. We juichen, want we weten wat dat betekent. Elk jaar wordt de grote kerstboom versierd door de kinderen uit groep 8 en wij zijn dit jaar groep 8.
'Hoera,' roept Bas. 'Mag ik de piek doen?'
'Nee, juf, dat wil ik zo graag doen.'
'Ik ook!'
'Maar ik was eerst,' zegt Bas sip en hij kijkt boos.
De piek van school is heel oud en heeft de vorm van een witte duif. Traditiegetrouw mag een leerling de duif in het topje van de boom zetten en een wens uitspreken.
'Ho, ho,' zegt de juf. 'Als we klaar zijn met het versieren, wijs ik één van jullie daarvoor aan.'

De boom lijkt nog hoger en groter dan andere jaren en er moet een trap aan te pas komen. Er zijn wel honderd ballen en net zoveel lichtjes en die moeten netjes over de boom verdeeld worden.
Bas laat een bal vallen en Tom struikelt over een snoer. Isa wankelt op de trap.

‘Stop! Zo werkt het niet. Jullie moeten samenwerken,’ zegt de juf. ‘Verdeel de taken en help elkaar. In groep 8 moeten jullie dat kunnen.’

Dat samenwerken blijkt inderdaad een goed plan en de boom wordt voller en voller. Mark houdt de trap vast terwijl ik erop klim om de de laatste bal in de boom te hangen. Hiervandaan heb ik mooi uitzicht op de hal. Daar is Bas. Hij doet echt zijn best, zijn wangen zijn knalrood. En Ilse en Karlijn vegen de vloer weer schoon. Ik zwaai naar de juf.
‘Voorzichtig, hoor, Saar!’ roept ze.
Nog één keer werp ik een blik op de hal. Weggedoken in een hoekje zit een meisje met donkere krullen. Snel klauter ik naar beneden.
‘Wat is er, Elena? Vind je het niet leuk?’ vraag ik als ik bij haar ben.
Elena haalt haar schouders op. ‘Dit jaar vieren we Kerstfeest zonder papa. Tato moet in ons land blijven, waar het oorlog is.’ Er drupt een traan en nog een. ‘Maar Kerstfeest is toch een feest van vrede?’
Ik ga bij haar zitten en sla een arm om haar heen, want ik weet niet goed wat ik moet zeggen.
Stil zitten we naast elkaar. Niemand ziet ons, behalve de juf. Ze knikt vriendelijk.
‘Toch ben ik blij dat ik hier veilig kan wonen en dat jij mijn vriendin bent.’ Elena veegt haar wangen droog en geeft me zomaar een knuffel.
Ik sta op en trek haar overeind.
‘Ik wil even iets aan de juf vragen,’ zeg ik. ‘Ik kom zo.’

De ballen en slingers in de boom glimmen in het licht van de lampjes en wij staan er met z’n allen glimmend van trots omheen.
‘Dit hebben jullie heel goed gedaan,’ zegt de juf. ‘De boom is nog nooit zo mooi geweest. Toch mist er nog één ding.’
We houden onze adem in. Dan kijkt ze naar Elena. ‘Jij mag het dit jaar doen.’
Bas kan het niet laten en roept: ‘Als je niet durft, doe ik het wel.’
Maar Elena klimt al lenig, zonder hulp, de trap op en zet de piek netjes op z’n plek. Over haar wens hoeft ze niet lang na te denken. ‘Ik hoop dat je vrede zal brengen, witte duif.’ Ze slikt een paar keer en vervolgt, een beetje schor: ‘En als je soms gaat vliegen, doe je dan de groeten aan Tato?’

We zijn er stil van, totdat Bas de stilte verbreekt.
‘Ik ben blij dat jij het mocht doen, Elena,’ zegt hij hoorbaar onder de indruk. ‘Ik zou geen betere wens weten.’
We zijn het allemaal met hem eens en een spontaan applaus voor Elena barst los.
De juf glimlacht. ‘Deze dag zal ik nooit vergeten,’ zegt ze zacht, ‘want weet je, jullie hebben vandaag laten zien hoe vrede begint.’

Irma Moekestorm

Licht

Laten we ons warmen aan het licht.

Laten we elkaar aansteken

met die warmte.

Laat de vlam van hoop

In ons opgloeien.

Greet Brokerhof-van der Waa

Uit: Zinboekje Kerst

Lutherfestival Amsterdam op 31 oktober 2026

De Lutherse Diaconie Amsterdam organiseerde een aantal jaren een activiteit op Hervormingsdag in het Luthermuseum. Dit jaar werd besloten om het anders te doen met een Muziekfestival en de uitreiking van de Hedendaagse Hervormers Prijs voor de Hervormer van het Jaar.

Samen met Corrie Borgers ging ik naar de Lutherse Kerk op het Spui om ons te laten verrassen. Een hartelijke ontvangst zoals altijd en om 13 uur begon het programma met een openingsconcert. Nog niet veel bezoekers, maar door de middag heen liepen veel mensen in en uit en daarmee maakten velen kennis met het festival en de mooie plek.

Op de 2e rondgang hadden vrijwilligers goed geruimd en schoongemaakt om enkele “schatten” tentoon te stellen, zoals de vele borden met namen van predikanten, enz. Een miniatuur van de Ronde Lutherse kerk, foto’s, een modern interieur van een kerkje op de Nieuwendammerdijk, enz. goed dat dit moois onder het stof is weggehaald.

Het volgende programmaonderdeel heette: “Alle Markten Thuis”. Een muzikaal mozaïek van ontmoetingen met gewone mensen met buitengewone verhalen.
Wat gebeurt er als je écht luistert naar de mensen die je normaal voorbijloopt – de mensen die soms heel direct naast je leven? In Alle Markten Thuis trekken een violiste en een zangeres eropuit naar de markt waar zij toevallig naast wonen, in een poging contact te leggen met ‘de ander’ die soms zo ver weg lijkt te zijn.
“Wie ben jij, en wat is belangrijk voor jou? Mag ik jouw verhaal horen, dan krijg je er van ons een levenslied voor terug. Het is een theatraal concert waarin zes ontmoetingen met marktkooplieden — van Volendamse visboer tot Surinaamse broodjesverkoper, van Amsterdamse poffertjesbakker tot Iraanse vaste klant — de basis vormen voor zes gloednieuwe muziekstukken.

Het hoogtepunt van de dag was de uitreiking van de Hedendaagse Hervormers Prijs. Heel bijzonder om dit mee te maken en te luisteren naar het verhaal van Jason Bhugwandass. Hij werd gekozen uit 25 personen. Er is een mooi artikel over Jason geschreven in het Nederlands Dagblad van 30 oktober.
Deze prijs, waaraan een geldbedrag is gekoppeld van € 7777,77 om aan te wenden voor een maatschappelijk project, is een initiatief van het Luther Museum Amsterdam ondersteund door de Diaconie.

De verkiezing van een Hervormer van het Jaar is bedoeld als steun in de rug en aanmoediging voor mensen met hart, geweten en daadkracht. Voor degenen die onrecht niet alleen durven te benoemen, maar daartegen in actie komen en door hun voorbeeld anderen weten te inspireren. Voor mensen die, vaak tegen de stroom in, voor vrijheid, rechtvaardigheid en verantwoordelijkheid kiezen.
Destijds was Luthers stellingname een aanjager voor hervorming. De Hedendaagse Hervormer treedt in Luthers voetsporen: Iemand die niet zwijgt, maar spreekt 'waar de wereld doof is'.

De jury stelde: 'Jason voldoet overtuigend aan alle criteria van de prijs door een hardnekkige systeemfout bloot te leggen: een stelsel dat kwetsbare kinderen opsluit en daardoor juist beschadigt. Met een strategisch rapport dwong hij institutionele verandering af én gaf hij tientallen jongeren een stem. Gedreven door persoonlijke overtuiging en met een vernieuwende, op ervaring gebaseerde onderzoeksmethode daagt hij gevestigde belangen uit. In zijn verhaal klinkt het lutherse 'Hier sta ik' luid door: hij bewijst dat één stem een systeem kan veranderen, en met deze prijs ondersteunt de jury zijn werk voor jongeren na de gesloten jeugdzorg.' Terecht verdiend vonden wij.
Googel op zijn naam en ontdek zijn verhaal. Zeer indrukwekkend.

Er werd afgesloten met muziek en daarna was er een Borrel e Ontmoeting. Een stralende Jason vormde het middelpunt en ontving vele felicitaties.

Het was een mooie dag, die wij niet hadden willen missen.

Henny Rouwhorst-Arends

Echte verandering begint bij het individu. Elke dag dat je leeft, maak je een impact op deze planeet, en jij mag zelf kiezen wat voor soort impact dat is.

Hoop is iets wat je moet doen.

Het boek van hoop

Jane Goodall en Douglas Abraham

Nieuwjaarstradities

Heb je zin om je Oud & Nieuw-traditie van wat verse input te voorzien en wil je er alles aan doen om van 2025 een gelukkig en welvarend jaar te maken? Mis je het vuurwerk? Zet je aandacht op iets anders!
Vergeet de countdown en de sterretjes niet, maar doe ook eens mee met deze nieuwjaarstradities vanuit de hele wereld.

1. *Begin het nieuwe jaar goed*
   Op je rechtervoet, welteverstaan in Schotland en Griekenland, is de 'eerste voet' een oude traditie, de eerste persoon die in het nieuwe jaar jouw huis betreedt, brengt je geluk of juist ongeluk. Vrienden en familie zijn de juiste figuren om als eerste langs te laten komen, maar laat ze wel met hun rechtervoet het huis binnenstappen. En nooit met lege handen.

2. *Spring in het rond!*
   Wil je iets met méér mensen doen? Doe dan net als de Denen en spring het nieuwe jaar in door om middernacht van een stoel te springen. In Brazilië tillen mensen dat springen trouwens naar een geheel nieuw plan. Op oudejaarsavond gaan mensen naar het strand om over zeven golven te springen en zeven wensen voor het nieuwe jaar te doen.

3. *Een mond vol druiven*
   In Spanje en veel andere Spaanstalige landen begint men het nieuwe jaar met volle mond. Het eten van twaalf druiven rond middernacht zou je twaalf maanden vol geluk en voorspoed brengen. Maar je kunt de druiven niet zomaar eten wanneer je dat wilt. Je moet ze precies eten op het moment dat de kerkklokken luiden om middernacht. Bij elke bel die luidt, moet je een druif eten.

4. *Een jaar vol reizen*
   Dit is een echte nieuwjaarstraditie voor reizigers. Colombianen die hopen op een jaar vol mooie reizen, pakken om twaalf uur hun lege koffer op om er een blokje mee om te wandelen.

5. *Let op je kleuren*
   Bij veel tradities is kleding betrokken. In Brazilië moet je met Oud & Nieuw bijvoorbeeld witte kleren dragen om kwade geesten weg te jagen. In China draag je iets roods voor geluk (hoewel het nieuwe jaar daar pas in februari begint)

6. *Let op wat je eet*
   Eet je rond voedsel, dan zou je in veel landen kunnen rekenen op veel voorspoed. En in Italië wordt om middernacht een traditioneel nieuwjaarsgerecht gegeten. Cotechino en lenticchi (cotechino-worst en linzen) Zouden je veel geluk en financiële voorspoed in het nieuwe jaar brengen. De linzen zien er immers niet voor niets uit als geld.

   Nog meer ronde dingen, vooral in het noorden van ons eigen land worden met Oud en Nieuw kniepertjes gegeten. De gedachte hierachter is dat in december het oude jaar zich volledig heeft ontvouwen: op nieuwjaarsdag symboliseert het rolletje het onbekende nieuwe jaar, een nieuwgeboren baby in zijn windselen.

7. *Maak het rond*
   Op de Filipijnen moet je niet alleen aan tafel op ronde dingen focussen. Rond fruit wordt er op tafel gezet en opgegeten, maar mensen geven elkaar ook muntjes cadeau en dragen er kleding met polkadots.

Winter

winter, je ziet weer de bomen
door het bos, en dit licht
is geen licht maar inzicht;
er is iets nieuws
zonder de zon.
en toch is ook de nacht niet
uitzichtloos, zo lang er sneeuw ligt
is het nooit volledig duister, nee,
er is de klaarte van een soort geloof
dat het nooit helemaal donker wordt.
zo lang er sneeuw is, is er hoop.

Herman de Coninck

Camino

Een spoor naar bestemming, naar zielsopdracht
De weg is het doel
Soms helder, soms onzichtbaar, of zelfs verpakt in
mist, geen weg te zien
Niet weten of het de juiste weg is
Wel weten, vertrouwen dat alles wat ik nodig heb
op mijn weg komt, op het juiste moment
Uit het niets verschijnt de zon, verdwijnt de mist
Mijn weg wordt zichtbaar. En ik weet: dit is de weg,
mijn weg.

Trees van Kempen

Het bestuur en de redactie van de NLVB wensen u

een mooie Advent, gezegende Kerstdagen en een goed begin van 2027.

We hopen u in maart te ontmoeten!

Beate, Corrie, Dorica, Helena, Henny en Rachel

Data om te onthouden

Kopijdatum	- 14 april 2027
Ontmoetingsdag	- 20 maart 2027 in Bussum
Studiedag	- 18 september 2027 locatie volgt
Wereldgebedsdag	- 5 maart 2027
Inspiratiefestival	- 22- 24 oktober 2027

Bestuur NLVB

Voorzitter
Ds. Rachel Wardenaar

Penningmeester
Helena Axler
Franklinstraat 122
2562 CK Den Haag
h.v.axler@gmail.com

Secretariaat
Dorica Selele
Spechtenkamp 67
3607 KD Maarssenbroek
Contactformulier op de website

Algemene bestuursleden
Henny Rouwhorst-Arends

Kandidaat bestuursleden
Beate Kurth
Corrie Borgers

Website: www.NLVB.net
Contributie NLVB € 30 per jaar
Bankrekening NL29 INGB 0001 1397 33
KvK nummer 40534549

Redactie De Brief
Henny Rouwhorst-Arends
Helena Axler

Drukker:
Drukkerij De Hoop
Provincialeweg 86
3329 KP Dordrecht
www.dehoopdrukkerij.nl